

Felaktigt öppnad dammlucka orsakade pådrag från räddningstjänsten.

Datum för olyckan: 2009-06-20

Plats för olyckan: Halvfardammen

Typ av olycka: Dammolycka

Typ av skada: Tekniskt fel

SOS-ärendenummer: 958278

Undersökningen gjord av: Sven-Erik Svensson

Händelseförlopp

En privatperson som befann sig nedströms dammen uppmärksammade att vattennivån steg kraftigt och att bråte kom farande. Han begav sig med bil upp mot dammen, men på grund av renoveringsarbeten vid dammen var vägen avstängd från det håll han kom. Han ringde då 112 och informerade om vad han såg.

SOS-operatören försökte starta HT för dammbrott men misslyckades och ringde därför Insatsledaren i Härjedalen, som för dagen var undertecknad. Jag tog beslutet att Deltidskåren i Hede skulle larmas för att undersöka vad det som hänt. Operatören skulle söka information från Fortum.

Direkta orsaker till olyckan.

Lucka 1 på HF1 öppnar kl. 12:22 på grund av att givaren för nivåstyrning till luckan fått ett tekniskt fel. Enligt Ingenjören som satt vid kontrollbordet är det en automatisk säkerhetsåtgärd som går in och öppnar luckan. Han kunde i det läget inte stänga luckan från sin bord. En tekniker larmas ut för att åka på plats för att undersöka och försöka stänga luckan manuellt. Av någon anledning, som Ingenjören inte kunde svara på, stängdes luckan efter ca 15 minuter.

Enligt den graf som fortum tagit fram har det gått ut ca 110 m³/s.

Insatsen

Räddningspersonalen kunde under sin färd upp till dammen se att bråte följde med vattnet ner mot Hede. Vid framkomst fick dom kontakt med den tekniker som kallats ut. Efter kontakt med IL beslöts att undersöka noggrannare nedströms så att inga personer skadats samt att försöka stoppa upp bråten.

I höjd med golfbanan i Hede kunde den bråte som dragits med stoppas upp och plockas upp på land. Eftersom Fortums tekniker var ensam beslöts att räddningstjänsten hjälpte till med röjningen för att inte orsaka ytterligare problem nedströms.

Insatsledaren informerade länsstyrelsens TIB och en av kommunens miljöinspektörer. TIB informerade i sin tur TIB i X-län enligt larmrutin.

Inga ytterligare åtgärder behövdes och räddningstjänsten avslutades.

Förslag till åtgärder.

Fortum riktade viss kritik mot IL:s beslut till åtgärder, eftersom man ansåg sig ha kontroll över tillbudet. IL menar i sin tur att Fortum i sin rutin borde informera SOS-Alarm vid tillbud som i detta fall kan uppfattas av allmänheten som en olycka.

Rutiner och handlingsmönster vid dammolyckor är okänd för insatsledarna i Härjedalen. Om det finns material från projekt Ljusnan behöver detta presenteras.

Återföring

Fortum: Enligt [REDACTED] är det inte nödvändigt att informera SOS-Alarm vid tillbud som detta enligt den plan som tagits fram inom projekt Ljusnan. En intern utredning kommer eventuellt att göras och givaren blir utbytt inom några dagar.

SOS-Alarm: [REDACTED] kommer att följa upp ärendet och undersöka varför operatören fick problem med att skapa ärendet.

Räddningstjänsten: Räddningschefen informeras. Bristen på information om handlingsmönster vid dammolyckor påtalas.

Länsstyrelsen: Är redan inkopplade på ärendet. En kopia av denna utredning skickas till Staffan Edler.

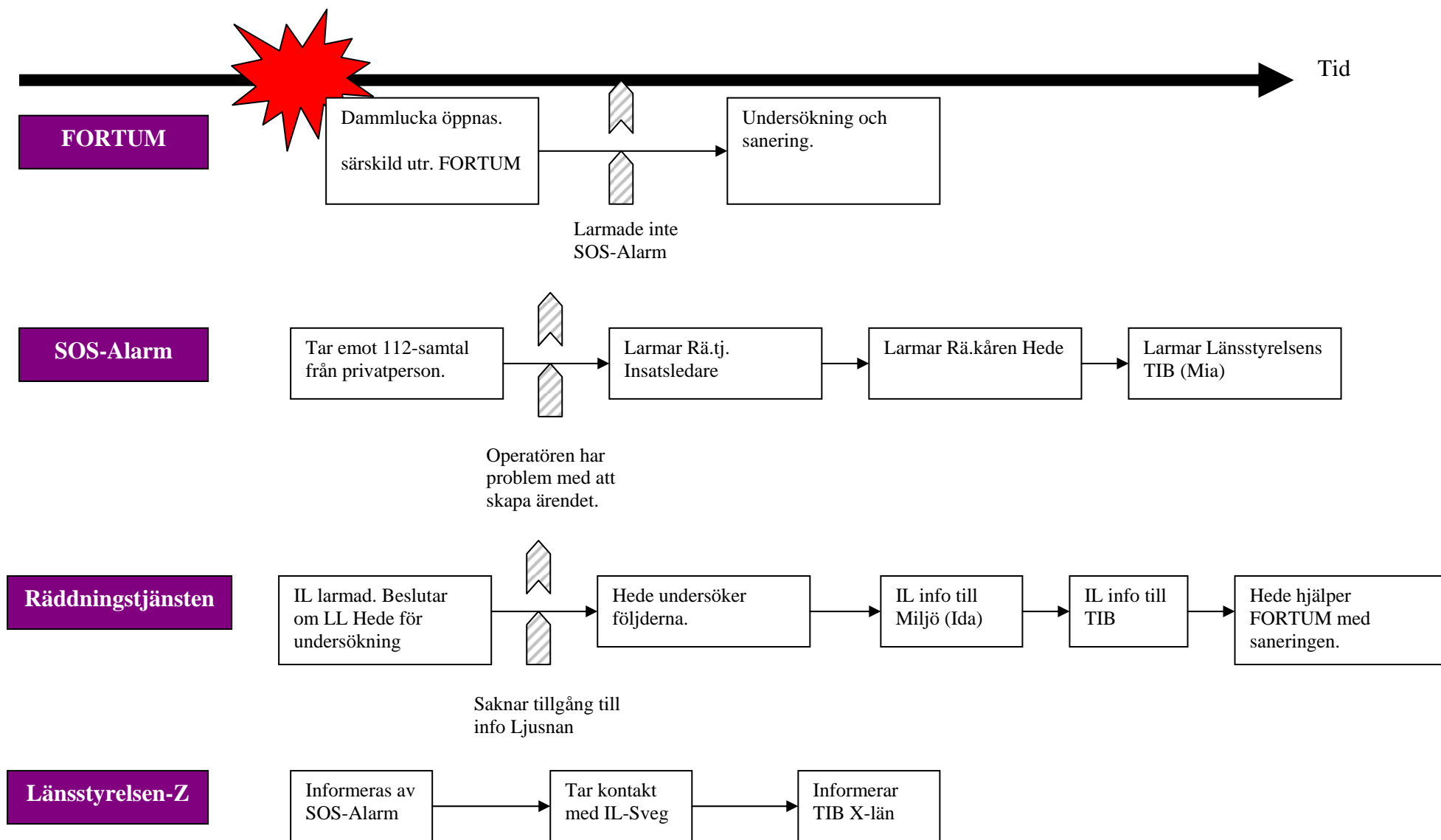
Bilagor.

Händelseutredning

Karta

Information från Fortum

Tillbud vid Halvfarddammen 2009-06-20

Fortum Generation AB
Att. Hans Rohlin
Box 33
820 10 ARBRÅ

Bedömning angående vidtagna åtgärder i samband med driftstörning vid Halvfaridammen 2009-07-06

Fortum Generation AB (Bolaget) inkom den 30 oktober 2009 med rapport för den driftstörning som inträffade vid Halvfaridammen den 6 juli 2009. Enligt vad Bolaget anger så berodde händelsen initialt på fel på tryckgivaren till dammluckornas KAS-funktion. Tryckgivaren har efter incidenten bytts ut. I samband med det pågående arbetet med dammsäkerhetshöjande åtgärder kommer även översyn av pegelsystemet göras där tryckgivaren byts ut mot en absolutgivare.

Incidenten medförde dock att en mängd bråte och byggmaterial spolades ut i älven. Bolaget uppger att det mesta av materialet har tagits omhand.

Bedömning

Länsstyrelsen fick vetskap om incidenten i samband med att SOS-Alarm kontaktade myndighetens TIB-funktion (Tjänsteman i beredskap). Någon särskild anmälan om incidenten från Bolaget till länsstyrelsen har inte skett. Enligt 6 § andra stycket i förordning (1998: 901) om verksamhetsutövarens egenkontroll ska en verksamhetsutövare omgående underrätta tillsynsmyndigheten om det i verksamheten inträffar en driftstörning eller liknande händelse som kan leda till olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Då incidenten bl.a. orsakade att byggmaterial spolades ut i älven, menar Länsstyrelsen att händelsen kan ha medfört sådan påverkan på människors hälsa eller miljön att incidenten borde ha anmälts till tillsynsmyndigheten enligt nämnda bestämmelse i egenkontrollförordningen. Detta bl.a. med bakgrund av att älvsträckan nedströms Halvfaridammen till Svegssjön är uttaget till att ingå i det europeiska nätverket Natura 2000 för de naturvärden denna hyser.

Länsstyrelsen uppmanar Bolaget att se över sina rutiner och handlingsplaner för åtgärder i samband med incidenter. Dessa bör utformas så att de även täcker in andra driftstörningssituationer än dammbrott/höga flöden och så att de efterlever bestämmelserna i förordning om verksamhetsutövares egenkontroll.

Urban Westbye
Miljöskyddshandläggare

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Miljöskydd

Kopia för kännedom:

Härjedalens kommun, Räddningstjänsten, Att. Sven-Erik Svensson

Kopia lst:

Akten